

AANBEVELINGEN

‘Dit boek zou iedere christen die goed wil doen, moeten lezen. Het geeft een allesomvattend beeld van hoe het leven is van veel volgelingen van Jezus, die bereid zijn de volle prijs van hun leven voor Hem te betalen. Zeer ontroerend bij tijden. Zij zijn jouw en mijn broeders en zusters. En daarom dragen wij de verantwoordelijkheid om hen bij te staan, omdat wij samen het lichaam van Christus vormen op deze wereld.’

Anne van der Bijl, oprichter Open Doors en auteur van *God's Smuggler* en *En God bedacht zich*.

‘Niet alleen Jezus werd vervolgd, zo ook zijn volgelingen vandaag de dag overal op deze wereld. Dit boek geeft een pijnlijk én beemoedigend inkijkje in wat het betekent om je kruis op te nemen en Jezus te volgen.’

Mark Driscoll, voorganger van Mars Hill Church, Seattle, Washington

‘Een aangrijpend verhaal; een universele crisis.’

John Eldredge, auteur van *De ongetemde man* en *Echte mannen*

‘Nik Ripken heeft een bijzonder boek geschreven. En in dat boek confronteert hij ons allemaal, als gelovigen, met de vraag of wij bereid zijn de consequenties te aanvaarden van gehoorzaamheid aan onze opdracht overal ter wereld een zoutend zout en een lichtend licht te zijn. Of zoals Nik het verwoordt: “Misschien is de vraag niet: Waarom worden zij vervolgd? Maar zou de vraag moeten zijn: Waarom worden wij niet vervolgd?”’

John Maxwell, spreker en auteur van leiderschapsboeken

‘*Het dwaze van God* is één van die boeken die je het liefst aan al je vrienden en bekenden zou willen geven. Tegelijkertijd zul je de behoefte voelen om je daarover bij hen te verontschuldigen, omdat je weet dat het hun wereld op z’n kop zal zetten! Geef het toch! Iedere gelovige moet deze boodschap horen. En wie bewijzen wil voor de liefde van God voor deze wereld... hier in dit boek zul je ze vinden.’

Jeff Taylor, CEO, Open Doors International

NIK RIPKEN

**HET
DWAZE
VAN
GOD**

Hoe geloof
overleeft in tijden
van vervolging

HET DWAZE VAN GOD

Copyright ©2013 by Nik Ripken

All rights reserved

Originally published by B&H Publishing Group, Nashville, Tennessee, USA,
under the title The Insanity of God

Copyright ©2013 Nederlandse uitgave: Uitgeverij Gideon

Auteur: Nik Ripken

Vertaling: Gerhard Rijksen en Richard Kettmann

Omslagontwerp: Studio Vrolijk

Typografie: Iddo Hoekstra

Jaar van uitgave: november 2013

Uitgave: Uitgeverij Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN: 978-90-5999-047-0

NUR: 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank, of doorgegeven in welke vorm of op welke wijze dan ook – elektronisch, mechanisch, gekopieerd, gescand of op enige andere wijze – behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording, scanning, or other – except for brief quotations in critical reviews or articles, without the prior written permission of the publisher.

Mijn zoons, onze drie jongens, zijn mij alles waard. Met Shane, Tim en Andrew wil ik dit boek opdragen aan hun moeder, mijn vrouw, mentor, spiegel van wie Jezus is, en beste vriend...

Voor Ruth

WOORD VAN DANK

Er zijn te veel mensen om op te noemen die ik zou kunnen en willen bedanken voor hun bijdrage aan de totstandkoming van dit boek. Jarenlang hebben Ruth en ik erover nagedacht hoe we zouden kunnen getuigen van wat Jezus in ons leven heeft gedaan, en in de levens van de mensen die ons dierbaar zijn. Graag zouden we iedereen met naam en toenaam noemen, en jou persoonlijk bedanken voor alles wat je voor ons hebt betekend. Wat we vooral heel verdrietig vinden, is dat we niet de echte namen kunnen noemen van mensen die in dit boek ter sprake komen. Als we dat wel zouden doen, zouden we hun levens in gevaar brengen. Trouwens, ze zouden helemaal niet willen dat we hun zoveel eer zouden geven. Zij zouden onze dank richten op hun Redder.

Er zijn ook collega's van ons die leven in de realiteit van wat er in dit boek beschreven staat, in de frontlinie van het kwaad. Zij leven elke dag voor Jezus, wetend dat het hun laatste dag zou kunnen zijn.

Zonder de liefde, bemoediging en zeer professionele hulp van Yates & Yates zou je dit boek nu niet in handen hebben. Terwijl ik de verhalen vertelde en de pagina's tot leven zag komen, hoorde ik op de achtergrond voortdurend de stem van Sealey Yates: 'Het gaat om Jezus, Nik. Het gaat alleen om Jezus.'

Heel in het bijzonder willen we onze zendingsorganisatie bedanken die ons heeft uitgezonden en ondersteund, en liefdevol

om ons heen is blijven staan op alle moeilijke momenten. Ook willen we heel hartelijk de heerlijke, opdringerige, warme en luidruchtige studenten bedanken die God op ons pad bracht toen we hen nodig hadden. Liefs van tante Ruth!

Onze vrienden bij B&H en LifeWay willen we bedanken voor het feit dat jullie middels dit boek vele vervolgde gelovigen een luidere stem hebben gegeven. We danken jullie voor professionele hulp, maar vooral voor jullie geloof en blijmoedigheid.

Wees trouw tot in de dood...

OPENBARING 2:10

INHOUD

Voorwoord Tjalling Schotanus (Open Doors Nederland)	13
Proloog... Klaar of niet?	15
1. Naar de hel	19
2. Het land van mijn jeugd	27
3. Het aangezicht van het kwaad	33
4. Maar ik wil dierenarts worden!	43
5. De lach	51
6. Ruth, geschenk van God	61
7. Neem mijn baby!	67
8. Malaria	75
9. Had ik mijn mond maar gehouden!	81
10. Menselijke waardigheid	87
11. De schaduwkant van Operatie Restore Hope	93
12. Tranen om Somalië	97
13. Kapot	103
14. De prijs is te hoog	109
15. Als je best doen niet genoeg is	115
16. De dood klopt aan	119
17. Een nieuwe weg	127
18. Op zoek naar antwoorden in de Sovjet-Unie	133
19. Een gevangenis zingt	143
20. Geloof van generatie op generatie	149
21. Leren leven, leren sterven	155
22. Angst of vrijheid?	163

23. Zwijgen? Nooit!	169
24. Geheime bijeenkomst	177
25. Extra ondergoed	189
26. De kracht van gevangenschap	197
27. Op reis door China	203
28. Klaar voor vervolging	213
29. Vermaand door God	221
30. Dromen en visioenen	229
31. De taaiste man die ik ooit heb ontmoet	239
32. Hartenliederen	251
33. Stel dat Hij leeft...	263
34. Het is één groot wonder... en de reis begint	273

VOORWOORD

Dit boek is een zoektocht naar waarheid, naar het antwoord op de fundamentele geloofsvraag: waar is God in al het lijden? Een zoektocht die uitkomt bij de vervolgde kerk. Het is geen successtory, maar een verhaal over menselijk falen en volharding.

Net als Nik Ripken heb ik de vervolgde kerk nodig in mijn geloof. Bij mij begon die ontdekking met een reis naar Polen in 1984. Als ik nu terugkijk op alle contacten en reizen sindsdien, kom ik tot de conclusie dat elke ontmoeting en elke vorm van samenwerking met vervolgde christenen leidt tot vreugde, bij hen en zeker ook bij mijzelf. Als lezer zul je dat zelf ervaren in de ontmoetingen met vervolgde christenen in dit boek.

Ik vind het bemoedigend te lezen dat God er is, in ontzettend moeilijke omstandigheden als je als mens geen kant op kunt. Hij geeft mensen om je heen die voor je bidden. En soms mogen we getuigen zijn van een persoonlijk ingrijpen van God. Dat is een prachtige bemoediging voor broeders en zusters die er helemaal doorheen zitten. Ik heb dat nodig. God laat mij door die verhalen zien: 'Tjalling, Ik ben er nog steeds.'

De verhalen in dit boek hebben mij geroerd. In het bijzonder het verhaal van Dmitri uit Rusland. Hij zat in de gevangenis, als enige christen tussen vijftienhonderd criminelen. Elke dag, zeventien jaar lang, zong hij 's morgens vroeg een loflied voor God. Hij werd uitgelachen en bekogeld met viezigheid. Omdat hij zijn geloof ook na al die jaren niet wilde opgeven, werd hij meegenomen.

men om geëxecuteerd te worden. Maar onderweg naar de open ruimte midden in de gevangenis gebeurde er iets wonderlijks. Vijftienhonderd stemmen zongen samen het lied dat zij al die jaren van Dmitri hadden gehoord. Zijn bewakers wisten niet wat zij met hem aan moesten, en korte tijd later was hij vrij.

Ook andere verhalen laten zien dat God heel specifiek met mensen bezig is. Je ziet het boek Handelingen weer tot leven komen. God grijpt in als het nodig is. Dat geeft de bidder moed om te blijven bidden.

De realiteit is dat geweld ons omringt. Denk maar aan Pakistan, Irak, Noord-Korea, Somalië. Het lijkt onbeheersbaar, een niet te stoppen geweldsspiraal. Tegelijk is God altijd aanwezig en altijd aan het werk. Misschien wel juist in die gebieden waar je als mens van denkt dat er geen christen kan overleven. God doet ook daar zijn zielenreddende werk.

God is aan het werk in deze wereld. En Hij wil ons bij dat werk gebruiken. Dat is voor mij een enorme stimulans om door te gaan met het werk van Open Doors, ondanks de omstandigheden. Om door te gaan met bidden. Door te gaan met het trainen van voorgangers. Met het brengen van Bijbels en goede christelijke boeken en met het geven van praktische hulp. Zo staan we naast onze vervolgte broeders en zusters, delen wij in hun lijden en leren wij kostbare lessen van hen. God kan mensen als Nik en Ruth, als u en ik, gebruiken. Ik bewonder Nik en Ruth om hoe zij in het leven staan, om wat zij hebben gedaan, met vallen en opstaan. Juist daarin wordt de glorie van God zichtbaar.

Geweld, ellende en vervolging zetten het geloof onder druk, maar maken daar geen einde aan. Dit bijzondere verhaal laat zien *hoe geloof overleeft in tijden van vervolging*.

Open Doors Nederland
Tjalling Schotanus
directeur

PROLOOG... KLAAR OF NIET?

Ik moet iets bekennen.

Mijn echte naam is niet Nik Ripken. Waarom ik onder een pseudoniem schrijf, zal ik zo vertellen. Maar wees ervan verzekerd dat de gebeurtenissen die ik beschrijf en de mensen die ik noem allemaal levensecht zijn! Veel van die mensen verkeren tot op de dag van vandaag in levensgevaar. Ik wil hun identiteit beschermen. En daarom heb ik voor dit verhaal mijn naam en hun namen veranderd.

Dit is mijn eigen, getrouwe verslag van een lange, persoonlijke reis. Ik vertel dit verhaal niet om mijn eigen heldhaftigheid te bewijzen; sterker, vaak voelde het als een eindeloze, bange, wankle, onzeker-in-het duister-rondtastende onderneming. Dit verhaal heeft een helder begin en een onzeker einde. Of, beter gezegd misschien, het loopt heel anders af dan het begon.

Toen ik als jongeman met Gods genade werd geconfronteerd, ontving ik die graag. Ik had een kinderlijk eenvoudig vertrouwen in God. Ik hoorde over zijn liefde en zijn geschenk van verzoening, en het verhaal liet me niet meer los. Ik las in de Bijbel dat God de wereld liefheeft en begreep dat ik onderdeel uitmaakte van die wereld. Toen ik hoorde over het geschenk van Gods genade, wist ik dat ik dat geschenk graag wilde ontvangen. En toen ik las over Gods verlangen om de hele wereld te bereiken met zijn genade, begreep ik al snel dat ook ik een persoonlijke verantwoordelijkheid had ten opzichte van die Grote Opdracht.

Toen ik het bijbelboek Handelingen opsloeg en Gods verlangen zag om de volken te bereiken, was mijn eenvoudige conclusie dat God van mij vroeg daaraan mee te werken.

In die jaren was het simpel zo: *Dit is wat God zijn volk te bieden heeft; dit zijn zijn plannen voor zijn volk, en dit is wat Hij verwacht van zijn volk – en zijn volk stemt daar gehoorzaam en vol vertrouwen mee in.* Ik wil niet beweren dat ik altijd alles goed deed, zeker niet. Maar gehoorzaamheid en vertrouwen waren vanzelfsprekend en werden overduidelijk van mij gevraagd.

Ik weet niet of ik het ooit zo heb horen zeggen, maar ik ging ervan uit dat gehoorzaamheid aan God automatisch zou leiden tot een veilig en zeker leven. Gehoorzaamheid, veronderstelde ik, zou leiden tot een effectieve bediening met meetbare resultaten en tot succes. Vaak hoorde ik zeggen: ‘De veiligste plaats om te zijn is in het centrum van de wil van God.’ Het klonk geruststellend en waar.

Tot mijn verwondering echter moest ik vele jaren later concluderen dat mijn leven helemaal niet veilig en zeker was. En hoewel ik ervan overtuigd was dat ik mijn leven leefde in gehoorzaamheid kon ik vrijwel niets in mijn bediening aanwijzen dat ‘effectief’ leek te zijn. Er waren geen meetbare resultaten. En met succes had het al helemaal niets te maken.

Misschien is het inderdaad veilig in het centrum van de wil van God, maar moeten we er gewoon eens goed over nadenken wat het betekent om veilig te zijn. Ik was gehoorzaam geweest aan een roeping van God. Maar in plaats van effectiviteit, meetbare resultaten en succes, had ik meer de ervaring van verdriet, pijn en mislukking.

Hoe kon God dit toestaan?

Ik werd er bijna wanhopig van. Ik ging twijfelen aan alles wat ik geloofde en wat mij was geleerd. Die geestelijke worsteling was heel heftig. Tot dan toe had ik mij nooit wanhopig gevoeld.

Ja, ook ik had weleens te maken gehad met ontmoediging. Toen ik nog maar kort christen was, had iemand mij al eens verteld dat

perioden van ontmoediging kunnen voorkomen in het leven van een christen. Maar dit was anders, dit was iets wat ik niet kende. En ik ontdekte dat ik geen idee had hoe ik hiermee moest omgaan. Niemand had mij geleerd hoe ik moest omgaan met wanhoop. Net als Job in het Oude Testament wist ik: 'mijn Verlosser leeft'. Maar waarom hield Hij in vredesnaam zijn mond? Ik smeekte om antwoorden, maar de hemel leek van koper.

Belooft God zijn kinderen inderdaad een veilig leven?

Komt het altijd goed met gehoorzame mensen?

Vraagt God werkelijk van ons om alles, maar dan ook echt alles, voor Hem op te offeren?

Wat te doen als al onze goede bedoelingen en creatieve oplossingen niet goed genoeg blijken te zijn?

Is God aan het werk in Somalië? En wat verwacht Hij daar dan van ons?

Kan ik niet gewoon God dienen en mijn eigen, veilige leven blijven leiden?

Wat betekent het werkelijk dat Gods gedachten hoger zijn dan onze gedachten?

Staat Hij het toe dat mensen die zielsveel van Hem houden, mislukken? En zo ja, gebruikt Hij dan zelfs onze mislukkingen voor zijn doelen?

Ik zat in een geloofscrisis. Tot ik de keuze waar ik voor stond helder voor ogen zag. Ik kon mijn vertrouwen geven aan deze God, die ik niet kon sturen. Ik kon mij overgeven aan deze God, wiens wegen zo anders zijn dan de mijne. Ik zou opnieuw mijn vertrouwen kunnen stellen op deze God, die het onmogelijke van ons verwacht en 'slechts' belooft dat Hij met ons is. Of ik kon Hem loslaten.

Dit is het verhaal van mijn leven.

Luister goed: nog steeds weet ik niet alle antwoorden op mijn vragen. Sterker nog, ik heb geen idee waar ik uiteindelijk zal uit-

komen. Maar ik weet zeker dat de vragen de moeite waard zijn en dat God een geduldige, soms wat veeleisende, en goede Leraar is.

Ik ken het einde van mijn levensverhaal niet. Maar het begon met een reis naar de hel...

Uiteraard kende ik op dat moment die bestemming niet. Er stond geen 'hel' op mijn vliegticket achter het woord 'bestemming'.

Er was nog veel meer wat ik niet wist toen ik in februari 1992 op de luchthaven van Nairobi het asfalt op liep en aan boord ging van een tweemotorig Rode Kruistoestel. Tien minuten eerder had ik mijn reis 'geboekt'. Aan de westerling in Rode Kruiskleding – ik dacht dat hij de piloot was – had ik gevraagd waar hij naartoe ging.

Hij vertelde me dat hij medische goederen naar Somalië moest brengen. Ik knikte naar de dozen naast het toestel en vroeg: 'Zal ik een handje helpen?'

'Graag,' zei hij. Terwijl we de dozen in het vrachtgedeelte van het toestelletje schoven, stelde ik mezelf voor en legde ik uit waarom ik geïnteresseerd was in een vlucht naar Somalië. Ik vertelde hem wat ik daar hoopte te bereiken. En uiteindelijk vroeg ik hem: 'Dus, denk je dat ik mee kan?'

Hij haalde zijn schouders op en zei aarzelend: 'Ik kan je erheen brengen. Maar ik heb geen idee wanneer ik je weer kan ophalen.'

Zijn plannen waren voorlopig en flexibel, en werden altijd gedictieerd door de weersomstandigheden en de actuele situatie op de grond in Somalië. 'Misschien kom ik volgende week alweer,' zei hij, 'maar het zou ook nog twee à drie weken of een maand kunnen duren. Het kan er heftig aan toegaan daar, en we maken nooit vastomlijnde plannen.'

1. NAAR DE HEL

Onze vlucht voerde ons weg van de vruchtbare, groene heuvels rond Nairobi die zo idyllisch worden beschreven in de roman *Out of Africa*. Boven Somaliland doken we uit de lucht de hel in, om te landen op een gebombardeerde landingsbaan in de stoffige buitenwijken van een stad genaamd Hargeisa.

Deze stad was ooit de hoofdstad van een gebied dat in koloniale dagen Brits Somaliland werd genoemd. Een paar jaar eerder had de regio zich onafhankelijk verklaard en men wilde zich afscheiden van de Somalische Democratische Republiek. De Somalische president besloot daarop de op één na grootste stad van zijn land plat te gooien in de hoop de mensen zo tot overgave te dwingen.

Slechts een paar minuten na aankomst al beseftte ik: nooit eerder ben ik in zo'n bedreigende omgeving geweest.

Alle mannen die ik op de luchthaven zag, droegen een automatisch geweer bij zich. Bij een voorraadschuurtje zag ik vrouwen en kinderen in het afval wroeten, op zoek naar iets eetbaars.

In het schuurtje – drie muren en een kapotgebombardeerd dak – lagen twee Somalische bewakers te slapen boven op een stapel legerkoffers met handgranaten, machinegeweren, raketgranaten, landmijnen en andere soorten wapentuig en munitie.

Er werd een privéchauffeur voor me geregeld voor een lift naar Hargeisa. Ik bedankte de mensen van het Rode Kruis voor hun hulp, en de piloot herinnerde me eraan dat het misschien nog

wel een maand kon duren eer hij me weer zou kunnen ophalen. Hij beloofde ervoor te zorgen dat ze op het vliegveld van zijn komst op de hoogte zouden zijn.

De verwoesting die ik overal om me heen zag toen ik die dag van de luchthaven naar de stad reisde, valt met geen pen te beschrijven. Wat een snelle rit van vijf kilometer had kunnen zijn, werd een lange, schokkende tocht door volkomen verwoest gebied. Vanaf die dag heb ik een beeld bij de woorden 'door oorlog verscheurd'. Ik zag het overal om me heen. De weinige mensen die ik op straat zag, leken meer te dolen dan te lopen. Ze oogden hopeloos, zonder bestemming of doel. Mijn chauffeur vertelde me dat er nog steeds meer dan zeventigduizend mensen in deze gepijnigde stad woonden. En dat er in de hele stad Hargeisa nog maar zeven daken intact waren.

De ergste gevechten in de regio Somaliland waren enkele maanden eerder gestopt. Toen men ophield met de bombardementen volgden aanvallen met mortier- en raketgranaten. Daarna hadden de regeringstroepen hun aandacht verlegd naar het zuiden van Somalië, naar hun strijd tegen de rebellerende clans om de heerschappij over Mogadishu en de rest van het land.

De opstand van de zuidelijke clans bleek succesvol en dictator Mohammed Siyad Barre werd verbannen. Maar al spoedig viel de rebellencoalitie uit elkaar, en de vroegere bondgenoten richtten hun geweld toen op elkaar, om te bepalen welke clan uiteindelijk de machtigste zou worden en het land onder controle zou kunnen krijgen.

De ergste gevechten vonden nu dus elders plaats, maar de dood en het verderf die de stad al jaren in hun greep hadden, bleven. Terwijl hij zijn wagen zorgvuldig tussen het puin door loodste, vertelde mijn chauffeur dat er dagelijks meer dan vijftig landmijnen werden gevonden, meestal doordat dieren of spelende kinderen er per ongeluk op gingen staan.

Zo was het leven in Somalië begin 1992. Het land werd geteis-

terd door een dodelijke, ongekende droogte. Een vreselijke natuurramp die volgde op een brute en onmenselijk gewelddadige burgeroorlog. Tragisch genoeg zou het nog vele maanden en talloze mensenlevens kosten voordat de ogen van de wereld zouden opengaan voor de ellende in dit verminkte land, en de internationale gemeenschap in actie zou komen.

Toen ik in Hargeisa landde, kende ik geen sterveling in Somalië. Een kennis die in het land had gewerkt voordat de burgeroorlog begon, had contact voor mij gelegd met één van zijn vrienden. Een jonge Europeaan, die nu samen met een Duitse verpleegster en een Nederlandse vrouw samenwerkte. Deze vrouw had jaren in een weeshuis gewerkt in Hargeisa. Zij waren mijn enige contactpersonen in de hele stad. *Toevallig* bleek mijn chauffeur exact te weten waar hij de westerlingen van het weeshuis kon vinden. En deze mensen vertelden me dat ik hun 'huis' als mijn uitvalsbasis mocht beschouwen, zolang ik in Somaliland was.

Ze woonden met z'n drieën in de onbeschadigde kamers van iets wat ooit een huurwoning was geweest, een paar straten verwijderd van het weeshuis. In dat weeshuis woonden zo'n dertig Somalische kinderen, voor wie zij zorgden, samen met een aantal Somalische medewerkers. In het huis was geen elektriciteit, geen stromend water en er waren geen westerse meubels. Ze gebruikten een kleine kolenkachel om het avondeten op klaar te maken; een paar smakelijke stukjes geitenvlees gesmoord in bouillon, wat aardappels en gekookte groenten. Tijdens het eten zaten we gewoon op de vloer en zo bleven we de hele avond zitten.

Ze vertelden me over de dingen waar ze tegen aanliepen in het weeshuis, en over de kinderen met wie ze werkten. Ik was geroerd door hun passie en liefde, niet alleen voor de jongens en meisjes die aan hun zorg waren toevertrouwd, maar voor alle wanhopige inwoners van Somaliland, die al zo lang te lijden hadden.

Vanzelfsprekend wilden ze ook mijn verhaal horen. Waarom was ik naar Hargeisa gekomen en wat hoopte ik daar te berei-

ken? Ik vertelde hun over Ruth en de kinderen in Nairobi, en ook iets over mijn eigen achtergrond in Amerika. En dat we zeven jaar geleden naar Afrika waren geëmigreerd en tot nu toe in twee Afrikaanse landen gemeenten hadden gesticht.

Ik las bezorgdheid en belangstelling op de gezichten van mijn gesprekspartners. Ik haastte me te zeggen dat ik ook wel begreep dat ik in Somaliland niet hetzelfde werk zou kunnen doen als in Malawi en Zuid-Afrika. Door strenge regelgeving was het voor westerlingen van wat voor godsdienstige komaf dan ook in het verleden al extreem moeilijk geweest om zelfs maar toegang tot het land te krijgen. Door de recente burgeroorlog was het vrijwel onmogelijk geworden.

Volgens een persoonlijk onderzoekje waren er in heel Somalië (met ongeveer zeven miljoen inwoners) nauwelijks genoeg volgelingen van Jezus om één plattelandskerkje in mijn geboortestaats Kentucky te vullen. En in geen enkele regio van Somalië woonden genoeg gelovigen bij elkaar om zelfs maar een kleine huisgemeente te kunnen vormen.

Ruth en ik, zo verzekerde ik mijn gezelschap, vertegenwoordigden verschillende wereldlijke organisaties die graag hulp wilden verlenen aan de Somaliërs in nood. Als gelovigen hoopten wij natuurlijk dat onze humanitaire hulpacties voor de mensen duidelijk de taal van Gods liefde zouden spreken. Wij probeerden slechts gehoorzaam te zijn aan Jezus' opdracht aan zijn leerlingen 'de minste van deze' op te zoeken. Wij wilden in zijn naam dorstigen te drinken en hongerigen te eten geven, naakten kleden en onderdak verlenen aan daklozen en verlorenen, voor zieken zorgen en mensen opzoeken die hun vrijheid waren kwijtgeraakt. Net als de barmhartige Samaritaan wilden we hun wonden verbinden en ruimhartig voorzien in hun noden. Zij waren immers onze naasten.

Als mijn drie tafelgenoten mij toen hadden afgeserveerd als een naïeve Amerikaan, zouden ze groot gelijk hebben gehad. Maar ze luisterden geduldig en ze verzekerden me ervan dat ik

in Hargeisa en omgeving zonder enige moeite massa's naasten zou kunnen vinden, met meer noden dan ik me ooit had kunnen voorstellen.

Later die avond lag ik op een slaapzak op de betonnen vloer. Ik overdacht alles wat ik die dag had gezien en gehoord. Mijn eerste uren in Somalië waren me bijna te veel. Maar ik begreep dat het slechts het topje van de ijsberg was.

Mijn avondgebed was vooral een klacht. 'Here God, waarom ik? Waarom hier?' Ik wees God erop dat niets in mijn opvoeding, mijn opleiding en mijn beroepservaring mij had voorbereid op mijn tijd in Somalië. 'Wat verwacht U hier in vredesnaam van mij, Heer? Er zijn hier geen kerken en nauwelijks gelovigen. Er zijn geen dominees, geen diakenen, geen ouderlingen, geen zondagsscholen en geen bijbelstudiegroepen. Al het bekende ontbreekt! Ik heb geen idee wat ik hier met mijn kennis en talenten kan doen! Ik hoor hier niet, dit is vijandig gebied. Alstublieft, Here Jezus, haal me hier weg!'

Er waren maanden van plannen en voorbereiden aan deze reis voorafgegaan. Maar als ik de piloot had kunnen bereiken en had kunnen overtuigen mij onmiddellijk weer op te halen, zou ik het hebben gedaan. Om nooit meer naar Somalië terug te keren.

Het bezoek aan het weeshuis de volgende dag gaf me weer wat vertrouwen, ondanks het feit dat de reis ernaartoe weer een hachelijke onderneming was. Reizen door Hargeisa was voor iedereen moeilijk en gevaarlijk. Een wandeling van een paar minuten bleek in de praktijk lang niet zo eenvoudig. En het was al helemaal niet veilig. Ik volgde mijn gastheer en gastvrouwen. Voorzichtig stapten we door verlaten steegjes. Andere straten vermeden we helemaal, omdat ze wisten dat er mijnen lagen die nog niet waren geruimd. Toen we eindelijk onze bestemming bereikten, had ik het gevoel naar het eind van de wereld te hebben gelopen.

Maar het weeshuis was een oase van blijdschap en hoop, in een

enorme, wanhopige woestijn. De kinderen in die kleine compound waren de best doorvoede kinderen die ik ooit in Somalië heb gezien.

Het huis zelf was gebouwd in een Arabische stijl die je in veel steden in de Hoorn van Afrika ziet. Eén verdieping, een plat dak, muren van stenen die in de zon gebakken zijn en bedekt met een laag kalk, vanbinnen en vanbuiten wit geschilderd. De zon scheen door de getraliede ramen, waarin geen glas zat. De buitenmuren van het huis zaten vol kogelgaten. 's Nachts sliepen de kinderen op geweven matten op de cementen vloer. Net als de andere inwoners van Hargeisa, hadden ook de bewoners van het weeshuis niet de beschikking over elektriciteit – behalve wanneer er wat benzine was voor een kleine generator waarop een handjevol lampen waren aangesloten.

Omdat er geen stromend water was, moesten de medewerkers iedere dag opnieuw op zoek naar water dat zij konden aanschaffen. De toiletten waren niet meer dan eenvoudige gaten in de vloer of de grond.

Nooit kwamen de kinderen buiten de muren van het weeshuis. Hun hele wereld was verkleind tot één compound, de binnenkant van het huis en de kleine binnenplaats. Het was een wereld zonder speelgoed. Er waren maar een paar boeken, geen moderne apparatuur en geen meubelstukken. Maar ondanks deze primitieve condities had het contrast met de buitenwereld eromheen niet groter kunnen zijn.

Buiten de muren van het weeshuis zag ik overal het lelijke gezicht van het kwaad, en de vernietigende greep ervan op het land. Maar binnen de beschutting van de muren ontdekte ik tot mijn verbazing een veilige, gelukkige schuilplaats, waar kinderen straalden, lachten en speelden.

Mijn eerste echte poging om de omgeving te verkennen, volgde later die dag. Het was slechts een simpele gang met de dames van het weeshuis naar de markt van de stad, op zoek naar het

avondeten voor de kinderen. Ik vroeg hun of ik mee mocht. Als onze organisatie het weeshuis van voedsel en andere hulp moest gaan voorzien, moest ik toch op z'n minst zelf weten wat er in de plaats te halen was.

Het korte antwoord op de vraag wat er aan eten te halen viel, was: 'Niet veel!'

Er was alleen kamelen- of geitenvlees. En met geen mogelijkheid kon je erachter komen of het vlees afkomstig was van dieren die op die dag waren geslacht, of dat één van de boeren had besloten tóch nog iets te willen verdienen aan één van zijn overleden dieren die aan honger, dorst of een ziekte was gestorven of per ongeluk in een mijnenveld was terechtgekomen.

Geen enkel stuk vlees op de markt kwam in aanmerking voor een keurmerk. Thuis op de boerderij had ik genoeg geslachte dieren gezien om niet al te kleinzerig te worden van alle bloederige, ontvelde stukken vlees die ik in de slagerskraampjes zag hangen. De dames hadden hun keus gemaakt en wezen naar iets wat leek op een hele geit. Ik knipperde wel even met mijn ogen en moest even slikken toen de slager door een flinke klap met de platte kant van zijn machete de vliegen wegjoeg en vervolgens één klein, uitgemergeld stukje poot afsneed.

De kinderen van het weeshuis zouden elk nauwelijks één hap vlees te eten hebben. Maar het was genoeg om met wat jus smaak toe te voegen aan de verschrompelde aardappelen die bij een andere verkoper werden gekocht. We kochten ook nog wat uien en twee ondermaatse kooltjes – meer was er eenvoudig niet te koop.

Later kon ik ook andere delen van de stad gaan verkennen. Ik werd vooral getroffen door wat ik daar *niet* zag. Nergens in deze stad van zeventigduizend mensen zag ik ook maar één goed functionerende school. Ook was er geen enkel ziekenhuis waarin mensen konden worden verzorgd die stervende waren door een ziekte of van de honger.

Mijn vrienden gidsten me door de stad, maar hun verhaal klonk overall hetzelfde: 'Hier was vroeger een school. Dat gebouw daar